

Raadsvoorstel

Onderwerp Besluit hoofdlijnennotitie Staat van Groningen

Telnr. 14 050 Bijlagen 4

Registratienummer 149149-2024

Classificatie Openbaar Geheim Vertrouwelijk (bij gebruik van
persoonsgegevens)

Portefeuillehouder Schuiling

Langetermijn agenda (LTA) LTA ja: Maand Jaar
Raad LTA nee: Niet op LTA

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

I. om overeenkomstig het voorstel van burgemeester en wethouders te reageren op de hoofdlijnennotitie uitwerking Staat van Groningen in de Groningenwet en de brief daarover aan de staatssecretaris vast te stellen.

Samenvatting

Op 25 april 2024 heeft staatssecretaris Vijlbrief de 'hoofdlijnennotitie uitwerking Staat van Groningen in de Groningenwet' (hierna: hoofdlijnennotitie) aangeboden. De staatssecretaris nodigt raden en staten in de provincie Groningen, de gemeenten Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo uit om uiterlijk 24 mei 2024 te reageren op de hoofdlijnennotitie. Hiermee wordt invulling gegeven aan de toezegging die de staatssecretaris op 20 maart jl. aan het regioberaad i.o. deed om een pré- of regioconsultatie (afstemmingsmoment) te houden voor raden en staten. Voorafgaand aan voorliggend besluitvormingsmoment bent u in de gelegenheid gesteld te reageren op de ambtelijke analyse en het advies over de hoofdlijnennotitie. Daaruit is een gezamenlijke reactie van raden en staten opgesteld (bijlage 1). U wordt gevraagd deze reactie vast te stellen.

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

1. Aanleiding

Op 25 april 2024 heeft staatssecretaris Vijlbrief de 'hoofdlijnennotitie uitwerking Staat van Groningen in de Groningenwet' (hierna: hoofdlijnennotitie) aangeboden. De staatssecretaris nodigt raden en staten in de provincie Groningen, de gemeenten Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo uit om uiterlijk 24 mei 2024 te reageren op de hoofdlijnennotitie.

Hiermee wordt invulling gegeven aan de toezegging die de staatssecretaris op 20 maart jl. aan het regioberaad i.o. deed om een pré- of regioconsultatie te houden voor raden en staten. De pré- of regioconsultatie wordt hierna 'afstemmingsmoment' genoemd.

Het afstemmingsmoment biedt raden en staten de gelegenheid te reageren op de hoofdlijnennotitie en biedt daarmee invloed op de ontwerpwet die – na verwerking van de reacties – in de reguliere internetconsultatie komt.

Voorafgaand aan voorliggend besluitvormingsmoment bent u in de gelegenheid gesteld te reageren op de ambtelijke analyse en het advies over de hoofdlijnennotitie.

2. Groningenwet - Staat van Groningen

De Staat van Groningen is maatregel 1 in Nij Begun. Hij regelt een wetswijziging – het overgaan van de Tijdelijke Wet Groningen naar de Groningenwet - waarin onder meer de Staat van Groningen én het generatielange commitment van het Rijk worden vastgelegd.

De Staat van Groningen is een jaarlijks rapport dat samen met het overleg daarover de basis vormt voor de jaarlijkse verantwoording van de minister (staatssecretaris) aan de Tweede Kamer. Uit de Staat van Groningen blijkt wat de effecten en de resultaten zijn van het gevoerde beleid van het kabinet en in hoeverre dat heeft bijgedragen aan de gestelde doelstellingen.

De Groningenwet formuleert vier hoofddoelstellingen die betrekking hebben op schadeherstel, versterking, verduurzaming en brede welvaart. Periodiek worden deze hoofddoelstellingen vertaald in concrete tactische doelstellingen in uitvoeringsagenda's. De uitvoeringsagenda's bevatten ook de indicatoren op basis waarvan de Staat van Groningen wordt opgesteld.

De Groningenwet regelt de verantwoording van de verantwoordelijke bewindspersoon en het kabinet aan de Tweede Kamer.

De Groningenwet regelt uiteindelijk méér dan de Staat van Groningen. Het gaat nu echter alleen om het onderdeel Staat van Groningen - maatregel 1 uit Nij Begun.

Het doel van dit voorstel is om overeenkomstig het voorstel van de burgemeester en wethouders te reageren (bijlage 1) op de hoofdlijnennotitie uitwerking Staat van Groningen in de Groningenwet. In deze tekst is, voor zover relevant, de inbreng van alle raden en staten verwerkt.

Kader

Zie hiervoor bijlage 2 waarin de achtergrond van de Staat van Groningen wordt gegeven

Argumenten en afwegingen

Het is goed dat de generatielange betrokkenheid (30 jaar) wettelijk wordt vastgelegd. Ook toekomstige kabinetten zijn daardoor gebonden aan het inhoudelijke en financiële commitment dat het huidige kabinet met de regio is aangegaan.

Het langdurig commitment blijkt uit de volgende elementen:

- de naam van de wet wijzigt van Tijdelijke wet Groningen naar Groningenwet waarmee het tijdelijke karakter vervalst;

- jaarlijkse Staat van Groningen en overleg met de regio daarover tot in ieder geval 2055;
- jaarlijks verantwoording en debat daarover tussen de verantwoordelijke bewindspersoon en de Tweede Kamer;
- hoofddoelstellingen die bereikt moeten worden;
- financiële middelen die daarvoor beschikbaar moeten zijn.

De jaarlijkse verantwoording van de verantwoordelijke bewindspersoon en het jaarlijkse debat daarover met de Tweede Kamer zorgen ervoor dat er elk jaar stil gestaan moet worden bij de gevolgen van gaswinning voor de regio en wat er nodig is voor de regio. Niet alleen om de negatieve gevolgen weg te nemen, maar ook om perspectief te bieden en ereschuld in te lossen.

Het langdurig commitment moet echter niet wegvallen in vage omschrijvingen. Met name de beschrijving van de hoofddoelstellingen en de financiële bepalingen zijn essentieel. Ze moeten - zoals de hoofdlijnennotitie zegt - de 'verzekeringsspolis' voor de regio zijn. En dat betekent dat - anders dan de hoofdlijnennotitie zegt - deze bepalingen een afdwingbaar karakter moeten hebben. Alhoewel de Staat van Groningen geen verantwoording van de verantwoordelijk bewindspersoon aan de regio is en de wet ook geen overeenkomst tussen rijk en regio is, moet de regio de verantwoordelijke bewindspersoon en het kabinet wel kunnen aanspreken op het behalen van de doelen en het beschikbaar stellen van middelen daarvoor. Ook toekomstige kabinetten moeten daarop aangesproken kunnen worden.

Ons advies is dat uw reactie zich richt op deze essentie: de hoofddoelstellingen en de financiële bepalingen. Door ons te beperken tot de essentie kunnen we een breed gedragen uniforme regionale reactie geven en het grootste effect bereiken. Eventuele lokale punten kunnen in een zogenaamde 'couleur locale' toegevoegd worden en detailopmerkingen in de formele internetconsultatie die nog volgt.

Raden, staten en besturen van de waterschappen zijn in de gelegenheid gesteld om te reageren op het ambtelijk advies van 25 april 2024. In de bijlage 2 treft u de reactienota aan waarin is aangegeven welke reacties zijn ontvangen en hoe dit is verwerkt.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

n.v.t.

Financiële consequenties

n.v.t.

Overige consequenties

n.v.t.

Vervolg

De staatssecretaris beoordeelt of uw reactie leidt tot aanpassing van de ontwerpwet. De ontwerpwet wordt vervolgens ter internetconsultatie gebracht. Over het vervolg wordt u nog geïnformeerd.

Voor het gezamenlijke afstemmingsmoment is een persbericht opgesteld die op 21 mei 2024 door de provincie gepubliceerd zal worden. U treft dit persbericht bijgevoegd (bijlage 3) ter kennisname aan. De tekst van het persbericht is in afstemming met de griffies tot stand gekomen.

Lange Termijn Agenda

n.v.t.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Dit raadsvoorstel is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.